Gemeente Voorschoten

Raadsvoorstel

Registratienummer:	Z/23/073857/337725
Datum collegebesluit:	21 februari 2023
Datum raadsvergadering:	5 april 2023
Datum commissievergadering:	23 maart 2023

Soort Voorstel:	Raadsvoorstel
Onderwerp:	Startnotitie Sportvisie Voorschoten
Portefeuillehouder:	Wethouder Zoetemelk
Programma:	5. Sport, cultuur en recreatie

Kernboodschap:	Met dit raadsvoorstel ligt een startnotitie voor over de nieuwe sportvisie Voorschoten. De startnotitie is bedoeld om als gemeenteraad kaders mee te geven voor het proces van beleidsvorming op dit onderwerp. Deze kaders gaan over de afbakening van het onderwerp en het proces van totstandkoming.

Bijlagen:	Bijlage 1 Infographic Kenniscentrum Sport en Bewegen 2022 Bijlage 2 Visie met pijlers van Sporttafel Voorschoten 2022

Beslispunten	De Startnotitie Sportvisie Voorschoten vast te stellen.

Onderwerp: Startnotitie Sportvisie Voorschoten

Samenvatting

De gemeenteraad voert haar kaderstellende rol onder meer uit met ‘voorkantsturing’. Voorkantsturing is bedoeld om aan het begin van een beleidsvormingsproces aan te geven wat de scope van het onderwerp is en hoe het proces eruit moet zien, welke rol de raad hierin heeft en of/hoe inwoners/belanghebbenden/deskundigen worden betrokken. De raad stelt daartoe een startnotitie vast.

Bij de bespreking van de lange-termijnagenda stelt het Presidium steeds vast welke onderwerpen zich lenen voor voorkantsturing. Eén van de vastgestelde onderwerpen is de *Sportvisie Voorschoten*. De startnotitie voor dit onderwerp is bij dit voorstel bijgevoegd. De raad stelt de startnotitie vast nadat deze eerst in de commissie is behandeld. Zie hiervoor bijgevoegd ontwerpbesluit.

Besluit

Registratienummer: Z/23/073857/337725

De raad van de gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 februari 2023;

besluit:

de Startnotitie Sportvisie Voorschoten vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 5 april 2023,

de griffier, de voorzitter,

drs. B.J. Urban drs. N. Stemerdink

Startnotitie

Onderwerp **:** Sportvisie Voorschoten 2023-2026
Portefeuillehouder **:** Wethouder Zoetemelk
Datum **:** 5 april 2023

1. Inleiding

Deze startnotitie gaat over het opstellen van een nieuwe sportvisie Voorschoten 2023-2026.

2. Aanleiding

Inhoudelijke context

De sport is volop in ontwikkeling en staat voor grote maatschappelijke opgaven. Hieronder zetten we de belangrijke ontwikkelingen en vraagstukken uiteen. Deze opsomming vraagt om een nieuwe visie, missie en doelen voor het sportbeleid van Voorschoten.

1. *De georganiseerde sport (sportverenigingen) staat onder druk*

Veel sportverenigingen maken vanaf 2020 een moeilijke periode door. De verenigingen hebben de afgelopen drie jaar te maken gehad met de gevolgen van corona en hoge energielasten. Door de coronapandemie daalden de kantine-inkomsten door langdurige sluitingen. Sponsoren haakten af en inwoners zochten naar alternatieve beweegvormen. Nu de pandemie achter ons ligt, blijkt een afname van het vrijwillig kader een uitdaging voor veel verenigingen. De oorlog in Oekraïne heeft effect op de gestegen energielasten. Veel verenigingen moeten maatregelen nemen om hun begroting sluitend te houden. Door deze knelpunten staat de betaalbaarheid van de sport en vitaliteit van een aantal verenigingen onder druk.

2. *De openbare ruimte wordt belangrijker om te bewegen*

Meer inwoners sporten en bewegen buiten de sportvereniging om. De populariteit van anders- en ongeorganiseerde sporten nemen toe. Dit zien we terug in ongeorganiseerde sporten zoals hardlopen, wielrennen en inline skaten. De coronapandemie heeft dit versterkt. Anders georganiseerde sporten zoals wandelgroepjes of fietsgroepjes die samen fietsen of trainen voor een speciaal evenement nemen toe. Daarnaast zijn de urban sports onder met name jongeren en jong volwassenen populair. Denk aan pump track, free running, skate boarden, e.d. Al deze sport- en beweegvormen maken gebruik van de openbare ruimte. Hierdoor komt er meer druk die ruimte. Dit vraagt om aanpassingen en voorzieningen de openbare ruimte beweegvriendelijker te maken.

3. *Een grote groep inwoners beweegt te weinig, haakt af en/of heeft overgewicht*

Hoewel meer inwoners uit Voorschoten aan de beweegrichtlijn voldoen t.o.v. het Nederlands gemiddelde, valt er veel te verbeteren. 44,3% van de inwoners beweegt te weinig (Kenniscentrum Sport en Bewegen 2022). Uit onderzoek in opdracht van sportkoepel NOC*NSF blijkt een sterke afname van lidmaatschappen bij sportverenigingen onder de jeugd. Veel 13 tot 18-jarigen stoppen met sporten in clubverband vanwege tijdgebrek, andere hobby's of omdat ze bijvoorbeeld de vaste trainingstijden lastig vinden (Kantar Public 2023). In dat zelfde onderzoek komt naar voren dat tijdgebrek bij 19 tot 44-jarigen een belangrijke drempel om wekelijks te sporten. Hieruit blijkt dat zowel kinderen als volwassenen door verschillende redenen stoppen met sporten, terwijl voldoende bewegen wel belangrijk is. Sport en sportief bewegen zit te weinig in het gedrag en routine van alle inwoners van Nederland.

Daarnaast is het aantal inwoners met overgewicht toegenomen in 2020 t.o.v. vergelijkingsjaar 2016. De website waarstaatjegemente.nl van de GGD geeft aan dat 46,9% van de inwoners overgewicht heeft. Langdurig overgewicht is niet goed voor de gezondheid. Het college ziet hierin een taak om meer in te zetten op voldoende bewegen en vitaliteit.

4. *Mensen worden ouder en hebben vaker langdurige zorg nodig.*

Het aantal inwoners boven de 65 jaar is vrij hoog in Voorschoten. 44,1% van de inwoners is ouder dan 65. Landelijk is dit 33,1%. Ondanks dat oudere inwoners in Voorschoten gezonder leven dan gemiddeld neemt de vraag naar zorg en ondersteuning sterk toe. We worden steeds ouder. Gemeenten zijn meer verantwoordelijk voor het verlenen van ondersteuning en zorg vanuit bijvoorbeeld de Wmo. Om de kosten te remmen zijn preventieve maatregelen nodig. Hoe langer inwoners gezonder leven hoe later zij aanspraak doen op lokale regelingen. Maar nog belangrijker: de kwaliteit van leven neemt toe wanneer inwoners zich vitaler voelen. Het college wil graag meer inwoners vitaal in beweging krijgen en houden.

5. *Het kabinet zet meer in op samenwerking tussen de domeinen en komt met extra geld*

Het kabinet start begin 2023 met het samenvoegen van veel regelingen in één brede specifieke uitkering aan gemeenten. Ook wel brede SPUK genoemd. Hiervoor heeft het kabinet drie grote landelijke akkoorden gesloten: Sportakkoord 2.0, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) is nu medeondertekenaar van het Sportakkoord 2.0. Gemeenten krijgen meer mogelijkheden om samen te werken met commerciële sport- en beweegaanbieders. De landelijke akkoorden bieden gemeenten betere handvatten om de samenwerking tussen sport, zorg, welzijn en onderwijs aan te gaan en moedigt publiek-private samenwerking aan om meer inwoners in beweging te krijgen. De uitwerking van deze akkoorden vinden voor een groot deel plaats in gemeenten. 13 regelingen komen in een brede SPUK. Het college ziet kansen om over een

langere periode maatschappelijke impact te maken door deelname aan deze regelingen. Sport en bewegen biedt niet alleen plezier, het heeft ook preventieve waarden en kan bijdragen aan diverse maatschappelijke doelen.

Proces-context:
Het college geeft u graag twee punten mee die vooraf zijn gegaan aan deze startnotitie;

1. Enkele fracties hebben tijdens een lijsttrekkersdebat aan de Sporttafel Voorschoten de ruimte gegeven ideeën aan te leveren voor de nieuwe sportvisie. De sporttafel heeft dit voortvarend opgepakt. Zij hebben met de sport- en beweegaanbieders in Voorschoten vier pijlers benoemd en een compacte visie opgesteld. We hebben veel waardering voor hun betrokkenheid en aangeleverde ideeën. Het college betrekt de sporttafel bij het opstellen van de sportvisie Voorschoten.

2. In de gemeentebegroting 2023 heeft het college een drie onderwerpen meegenomen die we een plek willen geven in de nieuwe sportvisie. Het sportakkoord loopt bijvoorbeeld af per 1 januari 2023 en dit akkoord willen we graag voortzetten. Voor de continuïteit dienen we vooruit te kijken. Mede omdat het rijk het uitvoeringsbudget met vier jaar verlengd.

3. Onderwerp: toelichting en afbakening
Inhoud en afbakening:
Het college ziet graag een nieuw sportbeleid voor de komende vier jaar. De vraagstukken en ontwikkelingen in de aanleiding vragen om beleidskeuzes en ‘een stip op de horizon’ hoe we de lokale sport willen versterken en meer inwoners vitaal in beweging krijgen. Het college stelt een compacte sportvisie voor van ongeveer 12 bladzijden. Hierin staan naast onze missie en visie ook de doelen en opgaven die we willen aanpakken en/of uitvoeren. Daarnaast formuleren we maatschappelijke resultaten die we beogen.

De sportvisie richt zich alleen op de software (sport- en beweegstimulering en activiteiten) en orgware (professionals en vrijwilligers werkzaam voor sport en beweegdomein). De hardware (sportaccommodaties) nemen we niet mee. De meeste gemeenten stellen hiervoor een aparte beleidsnota op. Door deze knip versnellen we het proces en voor de sportaccommodaties staan grote ruimtelijke en financiële vraagstukken op de middellange termijn zoals het zwembad en de sporthal.

Probleemstelling/vraagstelling:

De sport in Voorschoten staat voor een aantal vraagstukken. Onze probleemstelling luidt:

- Hoe versterken en ondersteunen we de lokale sport en haar vrijwilligers, met extra aandacht voor sportverenigingen, zodat zij vitaler en beter in staat zijn om betaalbaar en goed hun verenigingsactiviteiten uit te voeren?
- Hoe krijgen en houden we meer inwoners vitaal in beweging en wat is daarvoor nodig?
- Hoe gaan we de veranderende vraag naar sport en bewegen beter stimuleren en faciliteren?
- Op welke wijze kunnen we de maatschappelijke waarde van sport beter benutten voor het halen van maatschappelijke doelen?

Deelonderwerpen sportvisie Voorschoten

De sporttafel noemt in haar advies vier pijlers (thema's) die zij graag terug ziet in de sportvisie. We nemen een paar van deze pijlers over. De pijlers sportieve ruimte (sportaccommodaties) en prestatiesport (topsport) hebben we niet overgenomen. Het college stelt de volgende pijlers voor waarop we willen in zetten met de sportvisie:

Pijler 1: Versterken sport- en beweegaanbieders
Pijler 2: Verhogen sportdeelname en een inclusieve sport
Pijler 3: Investeren in beweegvriendelijke omgeving
Pijler 4: De maatschappelijke waarde van sport meer benutten

Onder deze pijlers komen doelen te staan die het college wil bereiken. Daarna zetten we de maatschappelijke opgaven onder elkaar. De opgaven krijgen een tijdspad van uitvoering. Hiermee zetten we de opgaven uit in tijd. De inhoudsopgave ziet er ongeveer als volgt uit:

- Inleiding
- Missie & visie
- Kader/uitgangspunten
- Vier pijlers met doelen
- Opgaven
- Overzichtstabel (opsomming opgaven, samenwerkende partijen en tijdspad uitvoering)
- Bronnen

Het college stelt een focus voor op breedtesport omdat we dat als belangrijkste taak zien. Topsport laten we over aan het rijk, NOC*NSF, de sportbonden en grote(re) gemeenten die hiervoor beter toegerust zijn.

4. Samenhang met andere onderwerpen en beleidskaders

Het sportbeleid heeft steeds meer samenhang met andere domeinen. Het college gaat voor een goede samenhang tussen het sociale en ruimtelijk fysieke domein. Het betrekken van het fysieke domein is nodig en biedt input voor de nieuwe omgevingswet. Een gezonde leefomgeving wordt in deze nieuwe wet een belangrijk onderwerp. Het Sport- en Preventieakkoord daagt sportverenigingen uit om breder maatschappelijker betrokken te worden.

Het nieuwe *beleidsplan Sociaal Domein* biedt een goed kader. Die wordt naar verwachting in juli vastgesteld. De Sportvisie dient te passen binnen dit kader. Het college wil een paar beleidsdoelen via het instrument subsidie bereiken. Het nieuwe *Subsidiebeleidsplan Voorschoten* wordt momenteel opengesteld. Het nieuwe *Speelruimteplan Voorschoten* biedt een gemeenschappelijke deler om de omgeving beweegvriendelijker (pijler 3) in te richten.

Het product is een sportvisie met vier pijlers, beleidsdoelen en opgaven. De pijlers vormen de basis. De opgaven wil het college in samenwerking met vele lokale partijen uitvoeren. Hiervoor is budget nodig. Dit voorjaar komt het rijk met een brede specifieke uitkering voor vier jaar. Het college haakt graag aan op die regelingen om extra inkomsten binnen te halen voor de uitvoering van opgaven.

Kaders / randvoorwaarden
Er bestaat nog geen sportwet in Nederland. Dit betekent dat gemeenten veel vrijheid hebben in het opstellen van sportbeleid. Kaders die wel aansluiten op deze notitie zijn de Wet publieke gezondheid (Wpg) en de landelijk gesloten akkoorden Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Sportakkoord 2.0. Voor het onderwijs geldt dat basisscholen vanaf schooljaar 2023-2024 verplicht zijn om minstens twee lesuren bewegingsonderwijs van in totaal 90 minuten per week te verzorgen. In dit kader doet onze gemeente mee met de subsidieregeling impuls en innovatie bewegingsonderwijs. Daarnaast is de gemeente bezig met het opstellen van het Subsidiebeleid Voorschoten en de kadernotitie beleidsplan Sociaal Domein Voorschoten 2023. Voorschoten heeft geen beleidsplan vrijwilligersbeleid die handvatten biedt voor het verenigingsleven.

Enkele fracties hebben tijdens een lijsttrekkersdebat aan de Sporttafel gevraagd om met ideeën voor de sportvisie te komen. De Sporttafel heeft dit voortvarend opgepakt en vier pijlers opgesteld die zij belangrijk vinden. De pijlers van de Sporttafel vindt u in de bijlage.

5. Procesvoorstel

Relevante context voor het proces:

Maatschappelijke organisaties zoals welzijnsinstellingen, sportverenigingen zijn belangrijk in het participatietraject. Dit geldt ook voor zorgpartijen die steeds meer bewegen inzetten voor een betere gezondheid en vitaliteit, commerciële sport- en beweegaanbieders en het onderwijs.

Binnen- en buitenschools worden veel bewegingsactiviteiten aangeboden. Het onderwijs is een belangrijke partner voor bijvoorbeeld de motorische ontwikkeling en gezond opgroeien.

Participatie

Het college betrekt deze partijen voor het meegeven van wensen en behoeften voor het sport- en beweegstimulering en de wijze van organiseren. Het college denkt hierbij aan een participatieavond. In het Sport- en Preventieakkoord (vanaf 2023 Vitaliteitsakkoord) zijn al veel partijen betrokken die mogelijk input willen geven. De Sporttafel heeft namens de sport- en beweegaanbieders in Voorschoten een inventarisatie gehouden van hun wensen en behoeften voor de sportvisie. Dit advies met o.a. vier pijlers is bij deze notitie toegevoegd. Het college betrekt de sporttafel daarnaast twee keer tijdens het proces van opstellen van de sportvisie. Zowel de concept startnotitie als de concept sportvisie.

Proces met de gemeenteraad:

Het proces omvat twee beslismomenten voor de gemeenteraad. Het eerste moment is met deze notitie. Hierbij vraagt het college in hoeverre u akkoord bent met het proces en de genoemde pijlers in de sportvisie die het raamwerk vormen voor de inhoudsopgave. Na de vastgestelde notitie vindt participatie plaats.

Daarna volgt een online themasessie waarbij de opgehaalde input uit de participatie met u wordt gedeeld en ruimte is voor het meegeven van gewenste kaders en aanwijzingen. Het tweede moment: het vaststellen van de Sportvisie Voorschoten 2023-2026 staat op 2 november 2023 op de lange-termijn agenda gepland. Op de volgende bladzijde treft u een overzicht van het proces.

Onderwerp	Wie	Datum
Concept startnotitie Sportvisie Voorschoten vaststellen	College b & w	21 februari 2023
Concept startnotitie Sportvisie Voorschoten	Commissie Mens en Samenleving	23 maart 2023
Startnotitie Sportvisie Voorschoten	Gemeenteraad	5 april 2023
Participatietraject	Maatschappelijk veld zoals onderwijs, sport, zorg, welzijn	September 2022 tot juni 2023
Online themasessie voor aanwijzingen en kaders	Gemeenteraad	Juni 2023
Samenstellen Sportvisie	Gemeente met input uit participatie	April tot september 2023
Concept Sportvisie Voorschoten 2023-2026 vaststellen	College b & w	Eind september 2023
Sportvisie Voorschoten 2023-2026 vaststellen	Gemeenteraad	2 november 2023
